

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii de Guvern privind aprobarea Metodologiei pentru stabilirea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență în vederea certificării prin garanții de origine și de modificare a unor Hotărâri de Guvern (Hotărârea Guvernului nr. 297/2016 cu privire la aprobarea valorilor de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică și Hotărârea Guvernului nr. 281/2024 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea Metodologiei pentru stabilirea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență în vederea certificării prin garanții de origine și de modificare a unor Hotărâri de Guvern (Hotărârea Guvernului nr. 297/2016 cu privire la aprobarea valorilor de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică și Hotărârea Guvernului nr. 281/2024 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale) - a fost elaborat de Ministerul Energiei.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului
Proiectul hotărârii a fost elaborat în temeiul art. 7 alin. (1) lit. f) și lit. h), art. 8 alin. (1) lit. (b) și lit. d), art. 14 din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 178-184, art. 415), care prevăd atribuțiile Guvernului de a elabora și aproba acte normativ-tehnice care reglementează producerea și distribuția energiei termice, precum și aprobarea valorilor de referință ale eficienței pentru producerea separată a energiei termice și electrice.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Potrivit Rapoartelor ANRE privind monitorizarea pieței energiei electrice¹, pe parcursul trimestrului IV al anului 2023 producerea locală de energie electrică a constituit aproximativ 32% din consumul total de energie electrică, iar din totalul de 317 mil. kWh energie electrică produsă local, 69% o constituie energia electrică produsă de centralele electrice în regim de cogenerare. Pe parcursul trimestrului I al anului 2024 producerea locală de energie electrică a constituit aproximativ 41% din consumul final de energie electrică, iar din totalul 463 mil. kWh energie electrică produsă local, 74% reprezintă energia electrică produsă în regim de cogenerare de CET-urile urbane. În decursul trimestrului II al anului 2024 producerea locală de energie electrică constituia aproximativ 19,5% din totalul de energie electrică livrată consumatorilor finali, iar din totalul de 187,8 mil. kWh energie electrică produsă local, 34% o reprezintă energia electrică produsă în regim de cogenerare de CET-urile urbane. În perioada trimestrului III al anului 2024 producerea locală de energie electrică a constituit aproximativ 16,3% din totalul de energie electrică furnizată consumatorilor finali, iar din 169,6 mil. kWh energie electrică produsă local circa 7% a fost produsă în regim de cogenerare de CET-urile urbane. Datele demonstrează că ponderea energiei electrice produsă prin cogenerare este una semnificativă, fiind mai impunătoare în perioada sezonului de încălzire din cauza existenței sarcinii termice, însă, din cauza unor lacune în cadrul normativ, nu se poate de afirmat faptul că respectivele cantități de energie electrică a fost produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență.

¹ <https://www.anre.md/rapoarte-de-monitorizare-3-73>

În context, este de subliniat că, anterior, la 29.05.2014 a fost aprobată Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării (în continuare - Legea 92/2014), fiind transpusă parțial Directiva 2012/27/UE, inclusiv Anexa I și II.

În corespundere cu Anexa nr. I din Directiva 2012/27/UE în momentul punerii în aplicare a principiilor generale pentru calcularea energiei electrice produse prin cogenerare, statele membre utilizează orientările detaliate prevăzute în Decizia 2008/952/CE a Comisiei din 19 noiembrie 2008 de stabilire a orientărilor detaliate pentru implementarea anexei II la Directiva 2004/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului.

Uniunea Europeană a adoptat Directiva nr. 2004/8/CE privind promovarea cogenerării pe baza cererii de energie termică utilă pe piața internă a energiei și de modificare a Directivei 92/42/CEE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) nr. L 52/50, având ca scop crearea unui cadru normativ pentru promovarea și dezvoltarea cogenerării cu randament ridicat a energiei electrice și a celei termice, pe baza cererii de energie termică utilă și a economiilor de energie primară pe piața internă de energie, ținând seama de împrejurările naționale specifice, în special cele privind condițiile economice și climatice.

Directiva nr. 2004/8/CE a fost înlocuită de Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 315 din 14 noiembrie 2012, iar în conformitate cu Tabelului de corespondență prevăzut în Anexa XV a Directivei 2012/27/EU, Anexa II și Anexa III a Directivei 2004/8/CE este corelată la Anexa I și Anexa II a Directivei 2012/27/EU.

În vederea transpunerii Deciziei 2008/952 a Comisiei din 19 noiembrie 2008 de stabilire a orientărilor detaliate pentru implementarea anexei II la Directiva 2004/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului, publicată în Monitorul Oficial al Uniunii Europene L 338/55 din 17.12.2008, se impune imperativ intervenția Guvernului pentru înlăturarea lacunei normative prin aprobarea unei Metodologii pentru stabilirea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de eficiență înaltă în vederea certificării prin garanții de origine.

În corespundere cu art. 5 și pct. 1 din Anexa nr. 1 la Legea nr. 92/2014, prin cogenerare de înaltă eficiență se înțelege cogenerarea care îndeplinește următoarele criterii:

- a) producția în sistem de cogenerare de la unitățile de cogenerare asigură economii de energie primară, calculate în conformitate cu pct. 2 din anexă, de cel puțin 10%, comparativ cu valorile de referință pentru producerea separată de energie electrică și termică;
- b) producția unităților de mică putere și a unităților de microcogenerare care asigură economii de energie primară.

Punctul 2 din Anexa nr. 1 la Legea nr. 92/2014, prevede și formula în baza căreia se calculează cantitatea de economii de energie primară rezultată în urma producerii în regim de cogenerare a energiei electrice și termice:

$$PES = \left[1 - \frac{\frac{1}{\text{CHP } H\eta} + \frac{1}{\text{CHP } E\eta}}{\frac{1}{\text{Ref } H\eta} + \frac{1}{\text{Ref } E\eta}} \right] \times 100 \%$$

Reieșind din formula menționată, la calcularea cantității de economii de energie primară rezultată în urma producerii în regim de cogenerare a energiei electrice și a celei termice urmează a se ține cont și de valorile de referință a eficienței pentru producerea separată de energie electrică, care stabilesc eficiența de exploatare a producerii separate de energie termică și cea electrică pe care cogenerarea intenționează să o înlocuiască.

La caz, este de reținut că, în temeiul Directivei 2004/8/CE, Comisia Europeană, prin Decizia 2007/74/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) nr. L 32/183, a stabilit valorile de referință armonizate ale randamentului pentru producția separată de energie electrică și energie termică. În plus, Decizia 2007/74/CE prevedea și o matrice de valori diferențiate în funcție de factori relevanți, precum anul construcției și tipul de combustibil.

În funcție de evoluțiile tehnologice și de schimbările intervenite în distribuția surselor de energie, Comisia Europeană, la 19.12.2011 a aprobat Decizia 2011/877/UE de stabilire a

valorilor de referință armonizate ale randamentului pentru producția separată de energie electrică și căldură, în aplicarea Directivei 2004/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului, și de abrogare a Deciziei 2007/74/CE a Comisiei (notificată cu nr. C (2011) 9523), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) nr. L 343/91.

Decizia respectivă a fost actualizată prin Regulamentul delegat (UE) 2015/2402 al Comisiei din 12 octombrie 2015 de revizuire a valorilor de referință armonizate ale randamentului pentru producția separată de energie electrică și termică, în aplicarea Directivei 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Deciziei 2011/877/UE a Comisiei, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) nr. L 333/54.

La rândul său, Guvernul Republicii Moldova, prin Hotărârea nr. 297/2016 a aprobat valorile de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică, fiind transpusă pe această cale Decizia 2011/877/UE actualizată în conformitate cu Regulamentul delegat (UE) 2015/2402.

Ulterior, prin Regulamentul Delegat (UE) 2023/2104 din 4 iulie 2023, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) Seria L 4.10.2023, valorile aprobate prin Regulamentul delegat (UE) 2015/2402 au fost actualizate, iar în corespundere cu pct. 3 din HG nr. 297/2016, valorile de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și cea termică urmează a fi revizuiți din patru în patru ani, fapt care până la situația actuală nu s-a materializat, deși la nivel comunitar, valorile de referință au fost deja revizuite.

Astfel, având în vedere că la data de 25 iunie 2024 au fost lansate oficial negocierile de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, Guvernul Republicii Moldova, prin Ministerul Energiei are obligația să actualizeze valorile de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și energie termică în corespundere cu Regulamentul Delegat (UE) 2023/2104 din 4 iulie 2023, precum și să aprobe o Metodologie pentru stabilirea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de eficiență înaltă în vederea certificării prin garanții de origine.

Mai mult, în vederea certificării faptului că energia electrică pe care o comercializează este produsă prin cogenerare de înaltă eficiență, în temeiul art. 14 alin. (1) din Legea nr. 92/2014, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (*în continuare - ANRE/Agenție*), prin Hotărârea nr. 201/2017 a aprobat Regulamentul cu privire la garanția de origine pentru energia electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență, publicată în Monitorul Oficial nr. 277-288 din 04.08.2017 (*în continuare - Regulamentul nr. 201/2017*), care stabilește condițiile, termenele de solicitare și de acordare a garanțiilor de origine pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență, livrată în rețeaua electrică, informațiile conținute de garanțiile de origine pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și modul de înregistrare, gestionare, verificare a informațiilor respective.

În corespundere cu pct. 6 din Regulamentul nr. 201/2017, producătorul urmează să prezinte următoarelor informații:

- a) identitatea, amplasarea, tipul (tehnologia) și capacitatea (termică și electrică) instalației în care a fost produsă energia electrică în cauză;
- b) data și locul producției;
- c) puterea calorică inferioară a combustibilului din care a fost produsă energia electrică;
- d) cantitatea de energie termică produsă în regim de cogenerare împreună cu energia electrică și utilizarea acesteia;
- e) cantitatea de energie electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență, determinată în conformitate cu anexele nr. 1 și 2 din Legea nr. 92/2014;
- f) economiile de energie primară calculate în conformitate cu anexa nr. 1 din Legea nr. 92/2014, pe baza valorilor de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 297 din 16 martie 2016;
- g) eficiența nominală de producere a energiei electrice și termice a instalației;
- h) data la care instalația a fost pusă în funcțiune;
- i) data și țara emiterii garanției și un număr de identificare unic al acesteia.

Subsecvent, potrivit Regulamentului nr. 201/2017, garanția de origine reprezintă un document emis de Agenție, prin care unui producător de energie electrică i se atestă faptul că la originea

unei cantități de energie electrică se află un proces de cogenerare de înaltă eficiență, însă, în scopul certificării acestui fapt, cadrul normativ național urmează să prevadă o metodologie pentru stabilirea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență, ceea ce impune intervenția Guvernului în acest sens.

Regulamentul cu privire la prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 281/2024 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 236-237, art. 482), cu modificările ulterioare, se propune a fi modificat în urma solicitărilor furnizorilor de energie electrică și termică, care vizează ajustarea și îmbunătățirea mecanismelor existente.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Hotărârii presupune:

- aprobarea Metodologiei pentru stabilirea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de eficiență înaltă în vederea certificării prin garanții de origine, prin care se reglementează modul de determinare a energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență, precum și a economiilor de energie primară la producerea energiei electrice și termice în regim de cogenerare, în vederea certificării prin garanții de origine. Metodologia urmează a fi aplicată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și producătorii de energie electrică și termică în cogenerare, care dețin sau exploatează comercial unități de cogenerare cu una din următoarele tehnologii:

- a) ciclu combinat cu turbină cu gaze, cu recuperare de energie termică;
- b) turbină cu abur de contrapresiune;
- c) turbină cu abur de condensatie cu prize de termoficare;
- d) turbină cu gaze prevăzută cu recuperarea de energie termică;
- e) motor cu combustie internă;
- f) microturbine;
- g) motoare cu ardere externă;
- h) pile de combustie;
- i) motoare cu abur;
- j) cicluri Rankine pentru fluide organice;
- k) orice alt tip de tehnologie de producere combinată a energiei electrice și termice.

- modificarea valorilor de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică din Tabelul 1 de la Anexa nr. 1 la HG nr. 297/2016;

- modificarea valorilor de referință armonizate din Anexa nr. 2 la HG nr. 297/2016.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Una din opțiunile alternative examinate ar fi păstrarea status-quo-ului (situației la zi), care însă presupune un șir de dezavantaje, și anume:

- lipsa unui cadru normativ în ceea ce privește stabilirea cantităților de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență în vederea certificării prin garanții de origine;

- inaplicabilitatea Regulamentului nr. 201/2017;

- nerespectarea de către Guvern a angajamentelor asumate conform pct. 3 din HG nr. 297/2016, potrivit căruia valorile de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și cea termică urmează a fi revizuiți din patru în patru ani, fapt care până la situația actuală nu s-a materializat, deși la nivel comunitar, valorile de referință au fost deja revizuite prin Regulamentul Delegat (UE) 2023/2104 din 4 iulie 2023;

- formula de la pct. 2 din Anexa nr. 1 la Legea nr. 92/2014 nu va putea fi aplicată, întrucât la calcularea cantității de economii de energie primară rezultată în urma producerii în regim de cogenerare a energiei electrice și a celei termice urmează a se ține cont și de valorile de referință a eficienței pentru producerea separată de energie electrică, care însă nu sunt ajustate conform pct. 3 din HG nr. 297/2016.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Hotărârea nu va avea un impact asupra sectorului public, inclusiv asupra instituției responsabile - Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, ci dimpotrivă vine să asigure aplicabilitatea Regulamentului nr. 201/2017.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Sub aspectul costurilor, implementarea Hotărârii nu presupune cheltuieli suplimentare la bugetul de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Implementarea prevederilor Hotărârii de Guvern nu ar urma să aibă un impact financiar asupra sectorului privat, ci dimpotrivă asigură în interesul responsabililor de configurații să obțină certificate de origine pentru cantitățile de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență.
4.4. Impactul social
Un impact social pozitiv este creșterea încrederii publicului în sistemul energetic național prin asigurarea funcționării pieței garanțiilor de origine în Republica Moldova, întrucât va exista certitudinea că energia electrică produsă este obținută urmare a cogenerării de înaltă eficiență.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Prezenta hotărâre nu stabilește careva cerințe care ar putea avea vreun impact sporit asupra datelor cu caracter personal.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Prezenta hotărâre nu stabilește careva cerințe care ar putea influența în mod diferit femeile, bărbații și minoritățile de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
Luând în considerare beneficiile cogenerării de înaltă eficiență și impactul redus asupra mediului, prezenta hotărâre este în concordanță cu politicile de mediu.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Republica Moldova are un potențial semnificativ pentru aplicarea sistemelor de cogenerare de înaltă eficiență și a sistemelor eficiente de încălzire și răcire centralizată, or, potrivit Agenției Internaționale de Energie (AIE), infrastructura de încălzire centralizată din țara noastră acoperă peste 60% din populația urbană a țării, cu aproximativ 1.200 km de conducte operate ale încălzirii centralizate. Mai mult, AIE a estimat că potențialul tehnic de cogenerare de înaltă eficiență în Republica Moldova este de aproximativ 2.600 GWh pe an. Implementarea tehnologiilor de cogenerare de înaltă eficiență în țară va duce la economii semnificative de energie, la reducerea emisiilor și la îmbunătățirea securității energetice. Prin urmare, promovarea Hotărârii și transpunerea cadrului normativ comunitar aplicabil la caz, este un deziderat care necesită o intervenție a Guvernului.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Prezenta hotărâre urmărește transpunerea în legislația națională a următoarelor acte comunitare: - Decizia 2008/952 a Comisiei din 19 noiembrie 2008 de stabilire a orientărilor detaliate pentru implementarea anexei II la Directiva 2004/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului, publicată în Monitorul Oficial al Uniunii Europene L 338/55 din 17.12.2008; - Regulamentul Delegat (UE) 2023/2104 din 4 iulie 2023 de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2015/2402 în ceea ce privește revizuirea valorilor de referință armonizate ale randamentului pentru producția separată de energie electrică și termică, în aplicarea Directivei 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) Seria L 4.10.2023 Gradul de transpunere pot fi vizualizat în tabelele de concordanță elaborate în acest sens.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Prezenta hotărâre transpune Decizia 2008/952 a Comisiei din 19 noiembrie 2008 de stabilire a orientărilor detaliate pentru implementarea anexei II la Directiva 2004/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului care nu au fost transpuse odată cu aprobarea Legii nr. 92/2014.

Subsecvent, întrucât Republica Moldova s-a angajat să transpună la nivel național acquis-ul comunitar, se impune ca necesar și alinierea continuă, a cadrului juridic național la cel European prin transpunerea Regulamentului Delegat (UE) 2023/2104 din 4 iulie 2023 de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2015/2402 în ceea ce privește revizuirea valorilor de referință armonizate ale randamentului pentru producția separată de energie electrică și termică, în aplicarea Directivei 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului. După cum s-a mai menționat, prin Hotărârea nr. 297/2016 au fost aprobate valorile de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică, fiind transpusă pe această cale Decizia 2011/877/UE actualizată prin Regulamentul delegat (UE) 2015/2402, însă, ulterior, în anul 2023, aceste valori au fost actualizate prin Regulamentul Delegat (UE) 2023/2104.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a Proiectului Hotărârii Guvernului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei, compartimentul „Transparență decizională, consultări publice” și pe portalul guvernamental.

Respectând prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența decizională vor fi organizate consultări publice cu participarea tuturor părților interesate.

7. Concluziile expertizelor

În scopul respectării art. 34 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de hotărâre va fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, expertizei de compatibilitate de către Centrul de Armonizare a Legislației și respectiv expertizei juridice de către Ministerul justiției.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentul proiect de hotărâre este elaborat în temeiul art. 7 alin. (1) lit. f) și lit. h), art. 8 alin. (1) lit. (b) și lit. d), art. 14 din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 178-184, art. 415), care prevăd atribuțiile Guvernului de a elabora și aproba acte normativ-tehnice care reglementează producerea și distribuția energiei termice, precum și aprobarea valorilor de referință ale eficienței pentru producerea separată a energiei termice și electrice.

În același timp, în scopul certificării prin garanții de origine a energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, va aduce în concordanță cu prezenta hotărâre actele sale normative de reglementare, or, în corespundere cu Regulamentul nr. 201/2017 emis de către ANRE, garanția de origine reprezintă un document emis de Agenție, prin care unui producător de energie electrică i se atestă faptul că la originea unei cantități de energie electrică se află un proces de cogenerare de înaltă eficiență. Mai mult, Regulamentul nr. 201/2017 nu prevede tehnologia „turbină cu abur de condensare cu prize de termoficare”, care se întâlnește atât la S.A. „CET-Nord”, cât și la S.A. „Termoelectrica”.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În corespundere cu Metodologia pentru stabilirea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență, anexă la prezenta hotărâre, Responsabilii de Configurație urmează să asigure, pe o perioadă de cel puțin 5 ani, păstrarea tuturor valorilor măsurate, datelor/informațiilor transmise către ANRE pentru certificare.

Secretar de Stat

/semnat electronic/

Constantin BOROSAN